

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 609/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, Hlavná 50, Prešov, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Prešov č. k. 1 Pn 506/21/7707 z 27. augusta 2021 a proti upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Prešove č. k. 1 Kn 150/21/7700 z 31. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 506/21/7707 z 27. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a upovedomením Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 Kn 150/21/7700 z 31. januára 2022 (ďalej len „napadnuté upovedomenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie a napadnuté upovedomenie zrušiť a vydať okresnej prokuratúre a krajskej prokuratúre zákaz pokračovať v porušovaní jeho práv.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na svoju bývalú manželku trestné oznámenie pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.
3. Uznesením vyšetrovateľky odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov ČVS: ORP-456/2-VYS-PO-2021 z 29. júna 2021 bola predmetná vec odmietnutá podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

4. Napadnutým uznesením bola sťažnosť sťažovateľa proti označenému uzneseniu zamietnutá. Žiadosť sťažovateľa o preskúmanie napadnutého uznesenia bola podľa jej obsahu posúdená ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora“) a sťažovateľovi bolo oznámené, že skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie opatrenia prokurátora, neboli v tejto trestnej veci zistené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že okresná prokuratúra a krajská prokuratúra sa nedostatočným spôsobom zaoberali jeho podaniami. Tvrdenia jeho bývalej manželky o spôsobe, akým ju mal napadnúť, sú nepravdivé, čo potvrdzuje aj videozáznam, na ktorom je zachytený predmetný incident. Napriek zneniu príslušnej skutkovej podstaty okresná prokuratúra i krajská prokuratúra vyžadujú naplnenie ďalšieho znaku, a to, že by trestný súd v oslobodzujúcom rozsudku uviedol, že poškodená klamala. Neobstojí ani záver, že sama poškodená neiniciovala oznámenie, pretože spáchanie trestného činu krivého obvinenia nie je podmienené výlučne podaním trestného oznámenia, ale môže ísť o akýkoľvek podnet, z ktorého vyplýva, že došlo k spáchaniu trestného činu a tento podnet sa dostane do rúk príslušného štátneho orgánu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením a napadnutým upovedomením v súvislosti so sťažovateľom podaným trestným oznámením.

7. Ústavný súd pred samotným meritórnym prieskumom ústavnej sťažnosti pre úplnosť uvádza, že akceptoval včasnosť podania ústavnej sťažnosti, ktorú sťažovateľ odvíja od doručenia napadnutého upovedomenia ako reakcie na jeho žiadosť podľa príkazu generálneho prokurátora, a to vzhľadom na v súčasnosti na ústavnom súde prevládajúci názor (I. ÚS 100/2022, III. ÚS 197/2021 a pod.), že ak sťažovatelia postupujú v zmysle príkazu generálneho prokurátora (t. j. uplatnia ho) a po vyčerpaní tohto prostriedku nápravy sa obrátia na ústavný súd v lehote dvoch mesiacov od doručenia oznámenia o vybavení takeého podnetu, potom ústavný súd ústavnú sťažnosť považuje za podanú v zákonnej lehote. Ak však v prípade, že sťažovatelia túto možnosť nevyužijú, vzhľadom na to, že nejde o opravný prostriedok, ktorý je zakotvený v zákone a jeho publikácia neprezumuje vedomosť sťažovateľov, ústavný súd nepovažuje ústavnú sťažnosť za predčasne podanú (obdobne nález č. k. III. ÚS 197/2021 z 29. júla 2021, bod 59 odôvodnenia; I. ÚS 250/2022).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva napadnutým uznesením

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. V zmysle princípu subsidiarity je nepochybné, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal taktiež možnosť podať proti napadnutému uzneseniu žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní podľa príkazu generálneho prokurátora, ktorú aj využil a krajská prokuratúra o nej rozhodla svojím napadnutým upovedomením (pozri bod 7 tohto uznesenia).

11. Ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva napadnutým upovedomením

12. Ústavný súd k tejto časti ústavnej sťažnosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 526/2016, I. ÚS 539/2017).

13. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu je jemu zodpovedajúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní (v danom prípade orgánov prokuratúry) zákonom ustanoveným spôsobom sa zaoberať podaním, v ktorom dotknutá osoba oznamuje skutočnosti podľa nej nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a o vybavení takého oznámenia dotknutú osobu riadne vyrozumieť. Súčasťou tohto práva však nie je právo, aby orgány činné v trestnom konaní podaniu oznamovateľa vyhověli v tom zmysle, že rozhodnú podľa jeho predstáv (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09).

14. Z predložených dokumentov vyplýva, že sťažovateľ bol riadnym spôsobom oboznámený o výsledku vybavenia jeho podaní a o právnych záveroch, na ktorých bolo založené (poškodená sama neiniciovala predmetné konanie, a to sa navyše netýkalo trestného činu, ale iba priestupku, pozn.). Už uvedené znamená, že okresná prokuratúra i krajská prokuratúra sa podaniami sťažovateľa v rámci im zverenej právomoci primeraným spôsobom zaoberali. Pokiaľ ide o rozsah (štandard) základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, v dôsledku uvedeného bol rešpektovaný, resp. naplnený.

15. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na judikatúru ústavného súdu a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v ním označených rozhodnutiach tieto súdy posudzovali zásah do práva sťažovateľov podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“). Namietaný zásah do označeného práva na ochranu pred mučením alebo podrobením neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu je závažným tvrdením, pri ktorom zo samotného práva podľa čl. 3 dohovoru vyplýva povinnosť štátu náležitým spôsobom takého tvrdenia preveriť, resp. vykonať účinné vyšetrovanie vo vzťahu k takémuto tvrdeniu. Ako už bolo uvedené, aj v prípade namietaného porušenia práva podľa čl. 3 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ pred ústavným súdom nenamieta, a z okolností danej veci je zrejmé, že by v jeho prípade ani len nemohlo vstúpiť do hry, ide o právo na účinné vyšetrenie, nie však o právo na stíhanie či odsúdenie konkrétneho jednotlivca.

16. S ohľadom na už uvedené bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu